

Số: 810 /VNCPT-NCQLĐT

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 24 tháng 6 năm 2025

Về đề xuất, kiến nghị Ủy ban nhân dân
Thành phố chỉ đạo triển khai thực hiện
Báo cáo rà soát, điều chỉnh Quy hoạch
Thành phố Hồ Chí Minh (mới) trong
bối cảnh sáp nhập tỉnh thành

Kính gửi: Ủy ban nhân dân Thành phố.

Trong bối cảnh sáp nhập tỉnh thành theo tinh thần của Nghị quyết số 60-NQ/TW ngày 12 tháng 4 năm 2025 của Hội nghị lần thứ 11 Ban chấp hành Trung ương Đảng Khóa XIII và Nghị quyết số 76/2025/UBTVQH15 ngày 14 tháng 4 năm 2025 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội, nhằm lắng nghe ý kiến đóng góp từ các chuyên gia, nhà khoa học, nhà quản lý, đại diện của các trường đại học, viện nghiên cứu và các cơ quan, đơn vị liên quan, Viện Nghiên cứu phát triển đã phối hợp cùng Hội đồng Tư vấn triển khai thực hiện Nghị quyết số 98/2023/QH15 đồng tổ chức Tọa đàm khoa học “Bàn về Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh mới trong bối cảnh sáp nhập tỉnh thành” vào ngày 25 tháng 4 năm 2025 và phối hợp cùng Đại học Kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh đồng tổ chức Hội thảo khoa học “Tầm nhìn quy hoạch và các động lực phát triển kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh mới” vào ngày 17 tháng 6 năm 2025 (đính kèm các Biên bản). Trên cơ sở tiếp thu các nội dung thảo luận trong và sau Tọa đàm và Hội thảo, Viện Nghiên cứu phát triển tổng hợp và đề xuất, kiến nghị Ủy ban nhân dân Thành phố về việc thực hiện Báo cáo rà soát, điều chỉnh Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) trong bối cảnh sáp nhập tỉnh thành như sau.

1. Bối cảnh Thành phố Hồ Chí Minh (mới)

Thành phố Hồ Chí Minh (mới) được hình thành trên cơ sở sáp nhập Thành phố Hồ Chí Minh, Tỉnh Bình Dương và Tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu, đây là địa phương có GRDP lớn nhất cả nước (khoảng 2,717 triệu tỷ đồng), chiếm khoảng 24% GDP của Việt Nam.

Hiện nay, các quy hoạch tỉnh của 03 địa phương thuộc Thành phố Hồ Chí Minh (mới) đã được phê duyệt, cụ thể:

- Quyết định số 1711/QĐ-TTg ngày 31 tháng 12 năm 2024 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050;
- Quyết định số 790/QĐ-TTg ngày 03 tháng 8 năm 2024 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Quy hoạch Tỉnh Bình Dương thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050;

- Quyết định số 1629/QĐ-TTg ngày 16 tháng 12 năm 2023 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Quy hoạch Tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050.

Theo các quy hoạch trên, các địa phương trước khi sáp nhập có các chức năng chính như sau:

- Là trung tâm tài chính, thương mại - dịch vụ chất lượng cao, khoa học - công nghệ và đổi mới sáng tạo (Thành phố Hồ Chí Minh trước đây);
- Là trung tâm công nghiệp (Tỉnh Bình Dương trước đây);
- Là trung tâm kinh tế biển, logistics và du lịch (Tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu trước đây).

Trong bối cảnh sáp nhập, việc lập Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) trên cơ sở rà soát để kế thừa, bổ sung nội dung của các quy hoạch tỉnh của 03 địa phương được sáp nhập mang tính cấp thiết nhằm xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh (mới) trở thành “siêu đô thị” (megacity) mang tầm vóc quốc tế, định hướng thành phố toàn cầu.

2. Đề xuất giải pháp đối với Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới)

Để không tạo ra “khoảng trống” pháp lý, làm gián đoạn đến các hoạt động kinh tế - xã hội nói chung và hoạt động đầu tư công nói riêng, các nội dung quy hoạch tỉnh của Thành phố Hồ Chí Minh, Tỉnh Bình Dương và Tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu đã được phê duyệt trước đây cần được tiếp tục đưa vào nội dung Điều chỉnh Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050. Đồng thời, Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh (mới) cần được phân cấp / ủy quyền để phê duyệt Điều chỉnh Quy hoạch này (sau khi có ý kiến của được Bộ Tài chính và được Hội đồng nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh (mới) thông qua) theo tinh thần “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm”.

Điều chỉnh Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 cần được khẩn trương lập dựa trên nền tảng 03 quy hoạch tỉnh của 03 địa phương trước đây, tập trung vào các chiến lược phát triển và các dự án ưu tiên đầu tư. Các chiến lược phát triển quan trọng trong bối cảnh sáp nhập tỉnh thành được đề xuất như sau:

- *Thứ nhất, chiến lược tái cấu trúc lại các khu vực phát triển của Thành phố Hồ Chí Minh (mới)* đề: (i) phát huy các lợi thế của 03 địa phương trước đây; (ii) tránh hiện tượng các dự án phát triển kinh tế trên địa bàn của 03 địa phương trước đây cạnh tranh với nhau, gây lãng phí nguồn lực xã hội và giảm hiệu quả đầu tư. Chiến lược này giúp các nguồn lực xã hội được phân bổ một cách có trọng tâm và mang hiệu quả kinh tế - xã hội tối ưu. Theo đó, mô hình đô thị phù hợp với Thành phố Hồ Chí Minh (mới) là đô thị đa trung tâm với cấu trúc như sau: (i) khu đô thị trung tâm là khu vực nội thành của Thành phố Hồ Chí Minh trước đây; (ii) các khu đô thị “vệ tinh” là các phường đô thị trung tâm của Huyện Củ Chi, Huyện Hóc Môn, Huyện Bình Chánh,

Huyện Nhà Bè, Huyện Cần Giờ, Thành phố Thủ Dầu Một và Thành phố Vũng Tàu trước đây; (iii) các khu đô thị phụ trợ gồm các phường thuộc Huyện Bà Rịa, Thành phố Bến Cát, Thành phố Tân Uyên, Thành phố Thuận An, Thành phố Dĩ An, Thành phố Phú Mỹ và Thành phố Bà Rịa trước đây. Trong đó, khu đô thị trung tâm tập trung phát triển các chức năng dịch vụ - tài chính - giáo dục bậc cao - văn hóa - sáng tạo, các khu đô thị “vệ tinh” thuộc Tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu trước đây tập trung phát triển các lĩnh vực cảng biển - logistics cảng biển - du lịch - công nghiệp nhẹ - năng lượng, các khu đô thị “vệ tinh” thuộc Tỉnh Bình Dương trước đây tập trung phát triển công nghiệp sản xuất và logistics công nghiệp.

- *Thứ hai, chiến lược phát triển kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh (mới) cần những động lực tăng trưởng mang tính đột phá*, trong đó có ba trụ cột chính là (i) công nghiệp công nghệ cao và sản xuất thông minh, (ii) dịch vụ chất lượng cao với lõi là tài chính quốc tế, công nghệ; và (iii) kinh tế biển với lõi là cụm cảng nước sâu, logistic. Các động lực này phải được hỗ trợ đồng bộ từ hạ tầng vật lý đến hạ tầng số, tạo nền tảng cho tăng trưởng xanh và kinh tế số. Dựa trên 03 trụ cột nêu trên, hình thành 05 khu vực phát triển kinh tế tập trung, bao gồm: khu vực sản xuất công nghiệp (tập trung tại các phường, xã thuộc Tỉnh Bình Dương trước đây), khu vực đổi mới sáng tạo, công nghệ cao (Phường Tăng Nhơn Phú, Phường Đông Hòa, Phường Bình Dương và Xã Nhà Bè), khu vực trung tâm tài chính - công nghệ (Phường Sài Gòn và Phường Thủ Thiêm), khu vực công nghiệp chuyên sâu, hàng hải và logistics (Phường Phú Mỹ, Phường Tân Phước và Phường Long Sơn) và khu vực không gian biển và sinh thái hải đảo (Phường Vũng Tàu, Phường Tam Thẳng, Phường Phước Thẳng, Xã Phước Hải, Xã Hồ Tràm, Xã Cần Giờ và Đặc khu Côn Đảo).
- *Thứ ba, Thành phố Hồ Chí Minh (mới) cần xây dựng một chiến lược phát triển kinh tế biển*, trong đó trước mắt cần tháo gỡ điểm nghẽn trong chuỗi cung ứng, đầu tư mạnh mẽ vào hệ thống logistics đường sông và đường biển, phát triển mạng lưới cảng cạn (ICD), mạng lưới cảng biển kết nối đa phương thức từ nội đô đến các vùng kinh tế trọng điểm và hệ thống logistics số. Việc mở rộng ra biển, đặc biệt là tập trung khai thác tiềm năng khu vực Cảng Cái Mép - Thị Vải và Cảng trung chuyển quốc tế Cần Giờ và phát triển Đặc khu Côn Đảo sẽ tạo điều kiện để Thành phố Hồ Chí Minh (mới) trở thành trung tâm logistics biển, trung tâm năng lượng, cảng công nghiệp, du lịch sinh thái.
- *Thứ tư, chiến lược tăng cường tính kết nối giữa các khu vực phát triển đô thị của Thành phố Hồ Chí Minh (mới)*. Chiến lược này cần dựa trên nền tảng hạ tầng giao thông đồng bộ, tập trung phát triển mạng lưới giao thông công cộng, chủ đạo là mạng lưới đường sắt với các loại hình phù hợp cho từng khu vực đô thị, trong đó hệ thống vận tải hành khách khối lượng lớn, tốc độ cao (MRT) cho khu vực đô thị trung tâm và hệ thống đường sắt đô thị (commuter rail) để kết nối khu đô thị trung tâm và các khu đô thị vệ tinh, đồng thời phát triển đồng bộ các phương thức khác trong mạng lưới giao

thông công cộng để phát triển đô thị theo mô hình TOD nhằm khắc phục khoảng cách địa lý của các trung tâm đô thị sau sáp nhập và phát huy tối đa giá trị quỹ đất.

- Thứ năm, chiến lược tăng cường sự chia sẻ và kết nối trong khai thác, sử dụng các công trình kết cấu hạ tầng kỹ thuật giữa các khu vực thuộc 03 địa phương trước đây theo hướng bền vững. Chiến lược này nhằm tăng cường hiệu quả trong đầu tư và vận hành các công trình kết cấu hạ tầng thích ứng với biến đổi khí hậu và giảm thiểu tác động đến môi trường. Thành phố Hồ Chí Minh (mới) cần tập trung nâng cấp hệ thống cấp nước, xử lý nước thải và xử lý chất thải rắn (sinh hoạt và công nghiệp), xác định lại các tiêu chuẩn kỹ thuật phù hợp với đặc thù từng khu đô thị và định hướng nâng cao chất lượng phù hợp với tiêu chuẩn sống của Thành phố Hồ Chí Minh (mới).
- Thứ sáu, chiến lược phát triển giáo dục bậc cao và nghiên cứu sáng tạo gắn liền với phát triển đô thị và phát triển kinh tế theo mô hình đại học trong thành phố. Trong khu đô thị trung tâm hiện có nhiều cơ sở giáo dục bậc cao nhưng sự tham gia và liên kết hữu cơ với sự phát triển đô thị và nền kinh tế tri thức chưa thực sự rõ rệt. Mô hình Đô thị đại học (University City) cần được phát huy trong không gian phát triển của Thành phố Hồ Chí Minh (mới) để thúc đẩy nền kinh tế tri thức và tạo động lực đô thị hóa chất lượng cao gắn với dịch vụ, giáo dục và công nghệ. Mô hình Đô thị đại học có thể được áp dụng ở Thành phố Hồ Chí Minh (mới) với hình thái tập trung hoặc xen kẽ trong khu đô thị. Song hành cùng mô hình Đô thị đại học, Thành phố Hồ Chí Minh (mới) cần thúc đẩy mô hình hợp tác đôi mới sáng tạo Bốn xoắn ốc (Quadruple Helix), trong đó nhà nước - trường đại học - doanh nghiệp - cộng đồng kết nối chặt chẽ trong việc hoạch định chính sách, quy hoạch đô thị và phát triển kinh tế.

Để hiện thực hóa các chiến lược trên, cần 07 khâu đột phá bao gồm: (i) hoàn thiện và thúc đẩy nhanh các hạ tầng chiến lược (hạ tầng giao thông và hạ tầng số) theo nguyên tắc tích hợp, thông minh, đặt dữ liệu làm nền tảng then chốt; (ii) phát triển trung tâm tài chính quốc tế (kênh dẫn vốn, thúc đẩy các công nghệ mới); (iii) triển khai hiệu quả “bộ tứ trụ cột” của Trung ương với Nghị quyết số 57-NQ/TW, Nghị quyết số 59-NQ/TW, Nghị quyết số 68-NQ/TW và Nghị quyết số 66-NQ/TW; (iv) xây dựng tổ hợp dịch vụ - công nghệ - giải trí lớn gắn với đổi mới mô hình tăng trưởng tập trung vào kinh tế tri thức, sáng tạo; (v) cải cách hành chính và chuyển đổi số mạnh mẽ nền công vụ, hướng tới hoàn thiện một mô hình quản trị mới “mạnh hơn cấp tỉnh, linh hoạt hơn cấp vùng”; (vi) xây dựng thành phố trở thành nơi đáng sống (đảm bảo người dân có cơ hội phát triển, được chăm lo đầy đủ về sức khỏe, giáo dục, môi trường sống và sự an toàn); và (vii) hình thành cơ chế thu hút và hợp tác với nhà đầu tư chiến lược (FDI, tư nhân, doanh nghiệp nhà nước), các tổ chức quốc tế, các viện, trường đại học uy tín để triển khai các nội dung trên.

Về đầu tư công, để triển khai thực hiện các chiến lược phát triển quan trọng trên, các dự án ưu tiên đầu tư trong bối cảnh sáp nhập tỉnh thành cần được rà soát để điều chỉnh, bổ sung như sau:

- *Thứ nhất*, đối với các dự án thuộc danh mục dự án ưu tiên của các quy hoạch tỉnh đã được phê duyệt, cần rà soát để phân thành 02 nhóm:
 - + Nhóm các dự án *tăng tính cấp thiết trong bối cảnh sáp nhập tỉnh thành*, cần ưu tiên bố trí nguồn vốn đầu tư trong giai đoạn đến năm 2030; ví dụ: các dự án đường sắt đô thị, dự án Vành đai 4...; các trục đường bộ xuyên tâm / hướng tâm; các dự án nhà ở xã hội, nhà ở cho cán bộ, công chức, viên chức; các dự án liên quan đến hạ tầng số và chuyển đổi số; các dự án nhằm giảm thiểu cách biệt trong phát triển kết cấu hạ tầng kỹ thuật và kết cấu hạ tầng xã hội giữa các khu vực hiện hữu thuộc 03 địa phương trước đây, thông qua tăng cường đầu tư kết cấu hạ tầng kỹ thuật và kết cấu hạ tầng xã hội ở các khu vực kém phát triển...
 - + Nhóm các dự án *giảm tính cấp thiết / không còn tính cấp thiết trong bối cảnh sáp nhập tỉnh thành*, cần giảm mức độ ưu tiên khi bố trí nguồn vốn đầu tư hoặc xem xét đưa ra khỏi danh mục ưu tiên đầu tư trong giai đoạn đến năm 2030; ví dụ: các dự án công trình hành chính, chính trị không còn phù hợp với bộ máy sở ngành được tinh gọn và mô hình chính quyền địa phương 02 cấp hiện nay; các dự án phát triển khu công nghiệp trên địa bàn vùng ven đang trong quá trình đô thị hóa của Thành phố Hồ Chí Minh trước đây; các dự án kết cấu hạ tầng kỹ thuật và kết cấu hạ tầng xã hội ở các khu vực thuộc 03 địa phương trước đây, mang tính trùng lặp, cạnh tranh với nhau, ảnh hưởng tiêu cực đến nhau một cách không cần thiết...
- *Thứ hai*, đối với các dự án không thuộc danh mục dự án ưu tiên của các quy hoạch tỉnh đã được phê duyệt nhưng *có tính cấp thiết cao, phát sinh do sáp nhập tỉnh thành*, cần gấp rút điều chỉnh quy hoạch để bổ sung danh mục và ưu tiên bố trí nguồn vốn đầu tư trong giai đoạn đến năm 2030; ví dụ: các tuyến đường thủy nội địa, đường sắt tốc độ cao kết nối các khu vực phát triển thuộc 03 địa phương trước đây; các tuyến đường sắt đô thị kéo dài từ đô thị trung tâm đến các đô thị vệ tinh của Thành phố Hồ Chí Minh (mới).

Song song với quá trình điều chỉnh Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 để phục vụ việc phát triển kinh tế - xã hội trong giai đoạn ngắn hạn trước mắt, việc lập Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) cho thời kỳ tiếp theo cần được khẩn trương chuẩn bị để Quy hoạch này được phê duyệt sớm nhất (trước năm 2030).

3. Kiến nghị

Trên cơ sở các phân tích trên, Viện Nghiên cứu phát triển kiến nghị Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh:

- Giao Viện Nghiên cứu phát triển chủ trì, phối hợp với các tổ chức nghiên cứu và tư vấn chiến lược uy tín trong nước và quốc tế như: Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, Đại học Kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh, AVSE Global, Roland Berger... thực hiện các chuyên đề nghiên cứu (kinh phí nghiên cứu từ các nguồn hợp pháp hoặc huy động xã hội hóa, đảm bảo tính minh bạch và hiệu quả); trên cơ sở các chuyên đề trên, giao Viện Nghiên cứu phát triển lập Báo cáo rà soát, điều chỉnh Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050 (tập trung vào các chiến lược phát triển và các dự án ưu tiên đầu tư); thời hạn thực hiện trước ngày 30 tháng 8 năm 2025;
- Giao Sở Tài chính chủ trì, phối hợp với Viện Nghiên cứu phát triển, Sở Xây dựng và các sở ngành liên quan khác chuẩn bị các thủ tục liên quan đến việc trình các cơ quan có thẩm quyền phê duyệt Báo cáo rà soát, điều chỉnh Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2050; thời hạn thực hiện trước ngày 30 tháng 8 năm 2025;
- Giao Viện Nghiên cứu phát triển chủ trì, phối hợp với Sở Tài chính, Sở Xây dựng và các sở ngành liên quan khác chuẩn bị các bước nghiên cứu ban đầu để lập Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) cho thời kỳ sau năm 2030 để kịp trình các cơ quan có thẩm quyền phê duyệt trước năm 2030 (theo hướng dẫn của Trung ương).

Trên đây là một số đề xuất, kiến nghị về việc triển khai thực hiện Báo cáo rà soát, điều chỉnh Quy hoạch Thành phố Hồ Chí Minh (mới) trong bối cảnh sáp nhập tỉnh thành, Viện Nghiên cứu phát triển kính trình Ủy ban nhân dân Thành phố xem xét và chỉ đạo./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Sở Tài chính, Sở Xây dựng;
- Lãnh đạo Viện;
- VPV: KH-TH, QLKH;
- Lưu: VT, P.NCQLĐT(1b).PTH.12.

VIỆN TRƯỞNG

Trương Minh Huy Vũ